האי [1]את אביה היא מחללת מאי דריש ביה מבעי ליה לכדתניא היה רבי מאיר אומר מה ת"ל את אביה היא מחללת שאם היו נוהגין בו קודש נוהגין בו חול כבוד נוהגין בו בזיון אומרין ארור שזו ילד ארור שזו גידל ארור שיצא זו מחלציו אמר רב אשי כמאן קרינן רשיעא בר רשיעא ואפי' לרשיעא בר צדיקא כמאן כהאי תנא: **זו מצות הנסקלין:** מאי תנא דקתני זו מצות הנסקלין משום דתנא [6]נגמר הדין מוציאין אותו לסקלו [7]בית הסקילה היה גבוה שתי קומות ואיידי דקא בעי למיתנא מצות הנשרפין תנא נמי זו מצות הנסקלין: **מתני'** [8]מצות הנשרפין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונותנין סודר קשה לתוך הרכה וכורך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שפותח את פיו ומדליק את הפתילה וזורקה לתוך פיו ויורדת לתוך מעיו וחומרת את בני מעיו ר' יהודה אומר אף הוא אם מת בידים לא היו מקיימין בו מצות שריפה אלא פותח את פיו [1]בצבת שלא בטובתו ומדליק את הפתילה וזורקה לתוך פיו ויורדת לתוך מעיו וחומרת את בני מעיו אמר רבי אלעזר [7](בן) צדוק מעשה בבת כהן אחת שזינתה והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה אמר(ו) לו מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי: **גמ'** מאי פתילה [9]אמר רב מתנה פתילה של אבר מנא לן אתיא שריפה שריפה מעדת קרח מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים רבי אלעזר אמר [1]אתיא שריפה שריפה מבני אהרן מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים מאן דיליף מעדת קרח מנא ליה דכתיב [2]ואת מחתות החטאים האלה בנפשותם שנשמתן נשרפת וגוף קיים ואידך ההיא שריפה ממש היא ומאי בנפשותם שנתחייבו שריפה על עסקי נפשותם כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב [3]בחנפי לעגי מעוג חרק עלי שנימו בשביל חנופה שהחניפו לקרח על עסקי לגימה חרק עליהן שר של גיהנם שניו ומאן דיליף מבני אהרן מנא ליה דכתי' וימותו לפני ה' כעין מיתה ואידך ההוא שריפה ממש הואי ומאי דכתיב [4]וימותו דאתחיל בהו מגואי כעין מיתה דתניא אבא יוסי בן דוסתאי אומר שני חוטין של אש יצאו מבית קודש הקדשים ונחלקו לארבע ונכנסו שנים בחוטמו של זה ושנים בחוטמו של זה ושרפום והכתיב [4]ותאכל אותם אותם ולא בגדיהם ונילף [9]מפרים הנשרפים מה להלן שריפה ממש אף כאן שריפה ממש מסתברא מאדם הוה ליה למילף שכן אדם חוטא נשמה פיגול אדרבה מפרים הנשרפים הוה ליה למילף שכן מכשיר לדורות הנך נפישין מאן דיליף מעדת קרח מאי טעמא לא יליף מבני אהרן ההוא שריפה ממש הואי ונילף מינה [9]אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא [5]ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה וכי מאחר דאיכא דרב נחמן גזרה שוה למה לי אי לאו גזרה שוה הוה אמינא שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא כלל ואי משום ואהבת לרעך כמוך לפיש ליה חבילי זמורות כי היכי דלישרוף לעגל קמ"ל: וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן אמר לו נדב לאביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור אמר להן הקב"ה הנראה מי קובר את מי אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי נפישי גמלי סבי דטעיני משכי דהוגני אמר רבי [10](אליעזר) למה **המי אם אביה.** מאי דריש ביה: **מאי זו.** להיכא קאי: **מתני' משקעין אותו.** שלא יתכפך אחה ואחה ותפול הפתילה על בשרו מבחוץ: **קשה לתוך הרכה.** כורכין סודר קשה לתוך הרכה מפני שהרכה אינה מוזקת לפתוח פיו והקשה מחבל את גרונו ומנוולתו לפיכך קשה מבפנים לחנוק ורכה מבחוץ להגין: **ומדליק את הפתילה.** בגמרא מפרש פתילה של אבר: **מדליק.** מתיך: **וחומרת את בני מעיו.** לשון חמרמרו מעי (איכה ב) כוולת: **רבי יהודה אומר.** אין חונקין אותו בסודרין דאף הוא אם היה מת בידים ע"י חניקתם קודם זריקת הפתילה לא היו מקיימין מצות שריפה. אף הוא לישנא בעלמא הוא כלומר אם יחניקוהו אף הוא ימות בידים ואין זו שריפה: **בצבת.** ענלי"ש בלע"ז: **לא היה כ"ד של אותו שעה בקי.** לדוקין היו שאין להם ג"ש אלא קרא כמשמעו: **גמ' מנא לן.** דכי האי גוונא שריפה היא דקאמר רחמנא: **אתיא שריפה שריפה.** כתיב הכא (ויקרא כא) באש תשרף וכתיב התם (במדבר יז) אשר הקריבו השרופים מה להלן גוף קיים ולקמן פריך מנא לן: **מבני אהרן.** דכתיב בהו (ויקרא י) יבכו את השריפה: **מנא לן.** דעדת קרח הכי הוו: **בנפשותם.** ולא בגופם: **שריפה ממש.** הלכך על כרחין לא מצי למילף גוף קיים מהתם. ולקמן פריך ותהוי שריפה ממש ולילף שריפת בית דין מייה ותהוי ממש: **על עסקי נפשותם.** על חנופת אכילה ושתיה הנכנסת בנפשותם: **בחנפי לעני מעוג.** בשביל חנופה של לגימות מעוג שהאכילם והשקם קרח לעדתו ונתחברו עמו חרק עלי וגו'. מעוג לשון דבר הנאכל כדכתיב (מ"א יז) באלמנה הנרפית שאמרה לאליהו חי ה' אלהיך אם יש לי מעוג: **מנא לן.** דגוף קיים בבני אהרן: **שריפה ממש.** אף הגוף אבל מבפנים התחילה שריפתן ושרפה והלכה עצמות ובשר: **והא כתיב ותאכל אותם.** דמשמע מיעוט אותם ולא דבר אחר ואם הכל נשרף מאי קא ממעט. ומשני אותם ולא בגדיהם: **שכן אדם חוטא נשמה פיגול.** אדם מאדם חוטא מחוטא נטילת נשמה מנטילת נשמה אבל שריפת פרים אין בהם נטילת נשמה שכבר הן נשחטין: **פיגול.** דבר שאין בו פיגול מדבר שאין בו פיגול: **מכשיר.** שריפת ב"ד מכשיר הבשר מצות המקום וכן פרים הנשרפים אבל שריפה דהני לאו בידי אדם הוה שיקיימו בהם מצות המקום: **ולדורות.** דבר הנוהג לדורות מדבר הנוהג לדורות: ופרכינן **מאן דיליף מעדת קרח מ"ט לא יליף מבני אהרן משום דקסבר שריפה ממש הואי ותהוי שריפה ממש ונילף שריפת ב"ד מייה.** לשריפה ממש דהוה ליה אדם מאדם וחוטא מחוטא ונשמה ופיגול: **לאו שריפה היא.** ובב"ד שריפה כתיב ואי אתה רשאי לברור לו זו שאינה קרויה שריפה: **ואי.** בעי לקיומי ואהבת לרעך כמוך אפיש ליה חבילי זמורות: **לעגל.** מהר: **קמ"ל.** ג"ש דמיקריא נמי שריפה והשתא דאיהי מיקריא שריפה ברור אותה לו מדרב נחמן: **וכבר היו.** אידי דאיידי בני אהרן תנא ליה הכא לאשמועינן דבשביל שהיו מבקשים שרה ורבנות אמו: **נפישי גמלי סבי דטעיני משכי דהוגני.** הרבה גמלים זקנים שטעונים עורות גמלים יונקין שאמו. בכרי מדין ועיפה (ישעיה ס) מתרגמינן הוגני. בכרה קלה (ירמיה ג) היינו גמלה נערה ויונקה שהיא קלה ועסקיה רעים מחמת שלא הורגלה לטעון משאוי: למה

ההיא שריפה ממש הואי. בת"כ איכא ב' בריתות שנויות סתם דפליגי מעיקרא קתני כילד היתה מיתתן שני חוטין כו' ונשרף גופן ובגדיהן קיימין שנאמר ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו ובתר הכי גבי יבכו את השריפה קתני שריפת נשמה וגוף קיים [6] ות"ת והא אמרי' בפ' הישן (סוכה דף כה: וסס) משאל ואלצפן היו שנדחו לפסח שני ואי שריפה ממש הואי לא נטמאו ויש לומר דשלהן קיימת הוה כדאמר בהמפלת (נדה דף מז:) מת שנשרף ושלו קיימת טמא:

אותם ולא בגדיהם. ואם תאמר והא כתיב (ויקרא י) ושאר אחיהם בכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה' ואם תאמר דלא ידעינא אם בכותנות הנשאים או בכותנות הנשאים:

ונילף מפרים הנשרפים. המ"ל ואתכנא לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה: **שכן מכשיר.** מימה דלא מכשיר מכפר כדאמר בפרק בגמר הדין (לעיל דף מב.):

הנך נפישי. ומשום הכי לא קאמר הכא מכשיר ממכשיר עדיף כדאמרינן בפרק בגמר הדין (סס) א"ל מכשיר דהתם עדיף שזה הכשירו בכך וזה אדרבה נפסל בכך: טעה

מסורת הש"ם

א) [לעיל מב:], ב) [לעיל מה. וש"נ], ג) [עיין תוספות סוטה יט: ד"ה ר' יהודה], ד) ל"ל ברבי, ה) [פסחים עה.], ו) [פסחים עה. לקמן לד. שבת קיג:], ז) [לעיל מב:], ח) לעיל מה. כתובות לז: פסחים עה. [סוטה מ: ב"ק נא.], ט) [ל"ל אלעזר],

תורה אור השלם

1. וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:
ויקרא כא ט
2. אֵת מַחְתּוֹת הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשֹׁתָם וְעָשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי פְחִים צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ כִּי הִקְרִיבֻם לִפְנֵי יְיָ וַיִּקְדָּשׁוּ וַיִּהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
במדבר יז ג
3. בְּחַנְפֵי לֵעֲגֵי מָעוּג חָרַק עָלַי שִׁנָּימוֹ:
תהלים לה טז
4. וְתֵצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְיָ:
ויקרא י ב
5. לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְיָ:
ויקרא יט יח

גליון הש"ם

תוס' ד"ה **ההיא** וכו' **וא"ת הא אברינן ס'** הישן. עיין תוספות מעיל לדקה סי' מה:

לעזי רש"י

טינלי"ש. מלקחיים.

מוסף רש"י

נגמר הדין. לחובה (לעיל מב:). **היה** גבוה שתי **קומות.** ומפילו מסם לארץ (לעיל מה.). **פתילה של אבר.** ממיכו וזורקו לתוך פיו (פסחים עה.). **מפרים הנשרפים.** פר העלם דבר של צבור ופר כהן משיח, שאינן נאכלין אלא נשרפין כדכתיב והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה וגו' (לעיל מב:).

עין משפט נר מצוה

בג א מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה ג סמג עשין קיב:

רבינו חננאל

דריש ביה הכי לפי שמצינו שחלק הכתוב בכהנים זכרים בין תמימים לבעלי מומים יכול נחלוק בבנותיהם ואם יש בהן מום נפסלו מן הכהונה ודינם כדין בנות ישראל ת"ל בת ובת ואפילו שיש בהן מומין בנות כהן הן: **תני** ר' ירמיה מה ת"ל את אביה היא מחללת שאם היו נוהגים בו קודש נוהגין בו חול היו נוהגין בו כבוד נוהגין בו בזיון. אומרין ארור שזה ילד ארור שזה גידל ארור שזה יצא מחלציו. אמר רב אשי כמאן קרינן רשיעא בר רשיעא ואפילו לרשיעא בר צדיקא כמאן כי האי תנא ור' ישמעאל נמי כהאי תנא סבירא ליה: כיון דתנא נגמר הדין מוציאין אותו לסקילה כו' עניינא דנסקל תני [נמי] הכא זו מצות הנסקלין והדר תני מצות הנשרפין [במצות הנשרפין] היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו כו' עד ומדליק פתילה וזורקה לתוך פיו ויורדת וחומרת את בני מעיו מאי פתילה רב מתנה אמר פתילה של אבר יליף שריפה שריפה מעדת קרח. דכתיב בעדת קרח את מחתות החטאים האלה בנפשותם כלומר מגופה של מחתה נשרפה נשמתם שריפת נפש ובשר קיים אף הבא בעינן שריפת נפש וגוף קיים והיא פתילה של אבר. ר' אלעזר אמר שריפת עדת קרח שריפת גוף נמי הואי אלא שריפה שריפה מבני אהרן יליפינן דכתיב בהו וימותו לפני ה' שריפתן כעין מיתה הואי מה מיתה נטילת נשמה וגוף קיים אף שריפה בני אהרן נטילת נשמה וגוף קיים ותרוייהו אית להו פתילה של אבר. ורב מתנה אומר בני אהרן שריפת גוף הוי כאבא יוסי בן דוסתאי דתני שני חוטי אש יצאו מבית קדשי הקדשים ונחלקו לארבעה ונכנסו ב' בחוטמו של זה וב' בחוטמו של זה ושרפום ואקשינן והא כתיב ותאכל אותם כלומר ותאכל אותם אכילה (מבחוץ) משמע ושנינן אותם ולא בגדיהם. ומפני מה לא למדו שרפה שרפה מפרים הנשרפין דבעינן דומין הלומדין מן המלמדין וכך הוא הדין. וילפי אדם מאדם שכן הנהג אדם ועדת קרח או בני אהרן כולן אדם. וכולן חוטאין ובכולן איבוד נשמה בלבד. ואין בהן תורת פיגול לאפוקי פרים הנשרפים שאינן בני אדם ואין נשרפין בשביל שחטאו ובשרם הוא הנשרף ולא נשמתן והן נעשין פיגול אדרבה מפרים הנשרפים הוה ליה למילף שכן שניהן הפרים והנהרג חרץ לעזרה שריפתם ושניהן מכשירין

כמו שפירשנו למעלה. ושניהן נוהגין לדורות לאפוקי הני ששריפתן בעזרה היא ואינם לא מכפרין ולא מכשירין ואינן נוהגין לדורות דמאי דהוה הוה ושנינן הנך נפישן אלו שנים ואלו ג' ולתרוייהו חד שריפת נשמה וחד שריפה ממש מאי טעמא ילפי משריפת נשמה נילפו משריפה ממש. אמר רב נחמן אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה. וזו היא פתילה של אבר: **פי'** לעגל. מהרה: וכבר היו משה ואהרן מהלכין ונדב ואביהוא באין אחריהן ואמרו זה לזה מתי ימותו שני זקנים הללו ואנו שנינו ננהיג הדור והקב"ה אומר עתה תראו מי קובר את מי והיינו דאמרי אינשי נפישי גמלי סבי דטעיני משכי מהוגני פי' רבים גמלים זקנים נושאים עורות של

טעה בדרב מתנה. ואף רבי אלעזר ב"ר לדוק נמי חזר בו: **בזמן** שיש כהן יש משפט. המ"ל כדדרשינן בפרק המנקין (לקמן דף פז.) מלמד שהמקום גורם: **רבי** יהודה אומר ניוול הוא זה. לא קרי ליה ניוול אלא משום דכתיב ובחקותיהם לא תלכו כדמוכח בגמרא: **אלא** ביון דכתיב **שריפה**. תימה דמשמע הכא דאע"ג דחוקה היא כיון דכתיב בחורייתא שרי ובפ"ק דמסכת ע"ז (דף יח. ושם) פריך ושריפה חוקה היא והכתיב ובחקותיהם לא תלכו ומשיק לאו חוקה היא וי"ל דהתם קאמר לאו חוקה היא לשם עבודת כוכבים דאי הוי חוקה לעבודת כוכבים אפילו הוה כתוב בחורייתא לא הוה מהני אבל הכא אייר בחוק העובדי כוכבים שלא לשם עבודת כוכבים דומיא דסייף דכיון דכתיב בחורייתא לא מיגייהו גמרינן ושרי: **איש פרט** לקטן. אבל האשה מיחייבת בגיאת בן ט' שנים ויום אחד כדתנן בפרק יוצא דופן (נדה דף מה.) ומייתי לה לקמן: **פרט** לאשת קטן. הא דאיצטריך קרא היינו במייעד לבנו קטן או בן ט' שבא על יבמתו וס"ד כיון דמדאורייתא רמיא קמיה ליחייב עלה משום א"א קמ"ל והכי מוקמינן לה בפ"ק דקדושין (דף יט. ושם):

פרט לאשת אחרים. והיינו כותים[6] וקמ"ל דאין אישות לכותים[6] [6]אע"ג דאין מיתה ואזהרה איסורא מיהא איכא מדאיצטריך למישרי יפת תואר דדרשינן בפ"ק דקידושין (דף כא. ושם) אשת אפילו אשת איש[6]:

קמיפלגי

למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר הימנו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של חרש כיון שנשבר שוב אין לו תקנה אימרתא בת טלי בת כהן שזינתה הואי אקפה רב חמא בר טוביה חבילי זמורות ושרפה אמר רב יוסף טעה בתרתי בימים ההם [8]בזמן שיש כהן יש משפט בזמן שאין כהן אין משפט: אמר רבי אלעזר ברבי צדוק מעשה בבת כהן שזינתה וכו': אמר רב יוסף בית דין של צדוקים הוה הכי אמר להו והכי אהדרו ליה והתניא [6]אמר רבי אלעזר ברבי צדוק זכורני כשהייתי תינוק ומורכב על כתיפו של אבא והביאו בת כהן שזינתה והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה אמרו לו קטן היית [3]ואין מביאין ראיה מן הקטן שני מעשים הוו הי אמר להו ברישא אילימא הא קמייתא אמר להו ברישא א"ל כשהוא גדול ולא אשגחו ביה אמר להו כשהוא קטן ואשגחו ביה אלא הא אמר להו ברישא ואמרו ליה קטן היית ואמר להו כשהוא גדול ואמרו ליה מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי: **מתני'** [2]מצות הנהרגין היו מתיזין את ראשו בסייף כדרך שהמלכות עושה רבי יהודה אומר ניוול הוא [6]לו אלא מניחין את ראשו על הסדן וקוצץ בקופיץ אמרו לו אין מיתה מנוולת מזו: **גמ'** תניא [7]אמר להן רבי יהודה לחכמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שהרי אמרה תורה [2]ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיון דכתיב סייף באורייתא לא מיגייהו קא גמרינן דאי לא תימא הכי הא דתניא [6]שורפין על המלכים ולא מדרכי האמורי היכי שרפינן והכתיב ובחקותיהם לא תלכו אלא כיון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב [3]ובמשרפות אבותיך וגו' לאו מיגייהו קא גמרינן והכא נמי כיון דכתיב סייף באורייתא לאו מיגייהו קא גמרינן והא דתנן באידך פירקין [6]אלו הן הנהרגין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו [4]לפי חרב אלא רוצח מנלן דתניא [5]נקם ינקם נקימה זו איני יודע מה הוא כשהוא אומר [6]והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית הוי אומר נקימה זו [6]סייף ואימא דבריז ליה מיבריז לפי חרב כתיב ואימא דעביד ליה גיסטרא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא [7]ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אשכחן דקטל עבדא בר חורין מנא לן ולאו קל וחומר הוא קטל עבדא בסייף בר חורין בחנק [6]הניחא למאן דאמר חנק קל אלא למ"ד חנק חמור מאי איכא למימר נפקא ליה [6]מדתניא [8]ואתה תבער הדם הנקי מקרבך הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצואר אף כאן בסייף ומן הצואר אי מה להלן [7]בקופיץ וממול עורף אף כאן בקופיץ וממול עורף אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה: **מתני'** [2]מצות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונותן סודר קשה לתוך הרכה וכורך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת: **גמ'** תנו רבנן [1] [2]איש [3]פרט [2]לקטן [2]אשר יגאף את אשת איש [3]פרט לאשת קטן [2]אשת רעהו [3]פרט לאשת אחרים [2]מות יומת בחנק [2]אתה אומר בחנק או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה אמרת כל מקום שנאמר מיתה בתורה סתם אין אתה רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא [6]כל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר [2]מיתה בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים אין בה רושם אף מיתה האמורה בידי אדם אין בה רושם ואימא שריפה מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהא לאו בת שריפה היא בשלמא

דבריז איבריז פי' לידקריה דקירה. לפי חרב כתיב ואימא דעביד ליה גסטרא פי' חרלקו לשנים. אמר רב נחמן ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה ואסיקנא ואתה תבער הדם הנקי הוקשו שופכי דמים לעגלה ערופה כו' שנאמר ובערת הרע מקרבך גמר הבערה הבערה מעגלה ערופה: **מצות** הנחנקין משקעין אותו בזבל עד

עין משפט נר מצוה

כד א מיי' פי"ד מהל' סנהדרין הלכה יא סמג עשין קכ:
כה ב מיי' שם פט"ו הלכה ד סמג שם:
כו ג מיי' פי"ד מהל' אבל הלכה כו ופ"ב מהלכות מלכים הלכה ח טוש"ע י"ד סימן שמח סעיף ח:
ד ומיי' פ"ט מהל' רוצח הלכה גן:
כז ה מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה ה סמג עשין קכ:
כח ו מיי' פ"א מהל' איסורי ביאה הלכה יג סמג לאוין לד ולוט אה"ע סי' כ:
כט ז מיי' שם פ"ג הל' ח סמג שם:
ל ח מיי' שם פי"ב הלכה א סמג שם:
לא ט מיי' שם פ"א הלכה ו ופט"ו מהל' סנהדרין הלכה יג סמג לאוין קכ:
לב י מיי' פ"א מהלכות איסורי ביאה הלכה ו ופי"ד מהלכות סנהדרין הלכה א סמג שם:

תורה אור השלם

1. ובאת אל הכהנים הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: דברים יז ט
2. כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו ובמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: ויקרא יח ג
3. בשלום תמות וכמשרפות אבותיך המלכים הראשנים אשר היו לפניך כן ישרפו לך והוי אדון יספדו לך כי דבר אני דברתי נאם יי: ירמיהו לד ה
4. הכה תכה את יושבי העיר ההוא לפי חרב החרם אתה ואת כל אשר בה ואת בהמתה לפי חרב: דברים יג טו
5. וכי יכה איש את עבדו או את אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם: שמות כא כ
6. והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית ונאספתם אל עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד אויב: ויקרא כו כה
7. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יי: ויקרא יט יח
8. ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני יי: דברים כא ט
9. ואיש אשר יגאף את אשת איש אשר יגאף את אשת רעהו מות יומת הנאף והנאפת: ויקרא כ י

רבינו חננאל

גמלים קטנים כלומר נשחטו הקטנים ונשארו הגדולים נושאין עוריותיהן אחריהן: **א"ר** אלעזר למה ת"ח דומה בפני ע"ה בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר עמו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של חרש כיון שנשבר אין לו תקנה: אימרתא בת טלי בת כהן שזינתה הואי אקפה חמא בר טובי חבילי זמורות. אמר רב יוסף טעה בתרי טעה בימים ההם דאמר פחילה של אכר וטעה בהא דתניא ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם בזמן שיש כהן משרת לפני ה' יש משפט ובזמן שאין כהן אין משפט והאידנא כיון דליכא כהן דליכא בית אף אין בזה"ז משפט מות. א"ר אלעזר ב"ר צדוק מעשה

מסורת הש"ס

א) [תוספת' פ"ט], ב) [מגילה כ.], ג) [מכלל המעבר הגר' זהן], ד) [תוספת' פ"ט], ה) ע"ז יא. [תוספת' שבת פ"ח], ו) [לקמן עו:], ז) [גירסת ערוך בערך נקם תרכ], ח) [לעיל טו: לקמן פד:], ט) כתובות לז:, י) [דה"ל מ"ט כתובות לח: ע"ש] ומשום קטן האשה יתמיד הקטן דומיא דבהמה הנרבעת עיין תוספות קדושין יט. ד"ה אים כ"כ תוס' בערכין ג. ד"ה למעוטי קטן וכה"ג לקמן נד. ובסמג ל"ת קג כתב פרט לקטן פחות מבן ט' שהנבעלת לו פטורה שלפעוט הקטן אינו צריך שהרי אינו בן עונשין אבל אם היא בן תשע שנים שנינו בפרק יוצא דופן מה. בן ט' שנים ויום אחד הבא על אחת מכל העריות כולן מוחמין על ידו והוא פטור עכ"ל], כ) קדושין יט., ל) [לקמן פד: פט.], מ) [ומלת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תחומו (במדבר יח) כך פי' הסמג ל"ת קג ובעיון ערך לשם כתב בהכ"ל מה מיתה האמורה בידי שמים אין בה רושם כו' שהרי כשמת אדם שלם בגופו ואין בו חבלה עכ"ל], נ) בס"ל: גוי, לגויים, ס) [ועי' תוספות סוטה כו: ד"ה ולא יצא כותי], ע) [וע"ש היטב תוספות קדושין נא: ד"ה אשת].

גליון הש"ס

גמרא איש פרט לקטן. עי' שפחים דף לא ע"ב תוס' ד"ה אים קדושין דף יט ע"א תוס' ד"ה למעוטי. ערכין דף ג ע"א תו' ד"ה למעוטי:

לעזי רש"י

קטרי"ל [הטירי"ל]. ערוך.

מוסף רש"י

ולא מדרכי האמורי. פירש מדרכי האמורי לומר לא תעשה כמעשיהם (ע"ז יא.). ואתה תבער. בתר עריפה כתיב (בתובות לז:). מיתה יפה. בשריף ומלך המתים שימות מהר (שם).

רבינו חננאל (המשך)

בבת כהן שזינתה והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה כו'. אמרו לו קטן היה ואין ראיה לקטן. אמר להן מעשה אחר ראיתי בעניין הזה ואני גדול א"ל אותו ב"ד שדנו כך לא היה בקי רב יוסף אמר ב"ד של צדוקים היה דלא אמרי ג"ש: **מצות** הנהרגין מתיזין את ראשו בסייף כדרך שהמלכות עושה כו'. ולא חיישינן משום דכתיב ובחקותיהם לא תלכו מאחרי שמצאנו דכתיב בתורה הכה הכה את יושבי העיר ההיא לפי חרב. דאי לא תימא הכי הא דתניא שורפין על המלכים ולא מדרכי האמורי והכתיב ובחקותיהם לא תלכו אלא כיון דאשכחנן דכתיב קרא בשלום תמות ובמשרפות אבותיך וגו' לאו מיגייהו קא גמרינן הכא נמי כיון דכתיב סייף בתורה לאו מיגייהו קא גמרינן. ואימא

בשלמא לר' יונתן כדקא מפרש רבי טעמא אלא לרבי יאשיה ממאי דאיכא חנק בעולם אימא סייף אמר רבא ארבע מיתות גמרא גמירי להו מאי לא מפני שהיא קלה קמיפלגי בפלוגתא דרבי שמעון ורבנן א"ל רבי זירא לאביי שאר הנסקלין דלא כתיב בהו סקילה דגמרי מאוב וידעוני במאי גמרי במות יומתו גמרי או בדמיהם בם גמרי א"ל [א]בדמיהם דמיהם בם גמרי דאי במות יומתו גמרי דמיהם דמיהם למה לי אלא מאי בדמיהם דמיהם גמרי מות יומתו למה לי [ב]כדתניא [ג]מות יומת המכה רוצח הוא אין לי אלא במיתה הכתובה בו מניין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה ממיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו תלמוד לומר מות יומת המכה מ"מ אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא ואי במות יומתו גמרי מאי קא קשיא ליה אילימא אשת איש קא קשיא ליה למיתי ולמיגמר מות יומת מאוב וידעוני מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה מדאמר רחמנא ארוסה בסקילה מכלל דנשואה לאו בסקילה ואלא מכה אביו ואמו קא קשיא ליה למיתי ולמיגמר מאוב וידעוני עד דגמרי מאוב וידעוני ליגמרו מאשת איש דאי אתה רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה אמר ליה שאר הנסקלין גופייהו קא קשיא ליה דאי במות יומת גמרי עד דגמרי מאוב וידעוני ליגמרו מאשת איש: **מתני'** [ד]אלו הן הנסקלין הבא על האם ועל אשת האב ועל הכלה [ה]ועל הזכור ועל הבהמה והאשה המביאה את הבהמה [ו]והמגדף והעובד עבודת כוכבים [ז]והנותן מזרעו למולך [ח]ובעל אוב וידעוני [ט]והמחלל את השבת [י]והמקלל אביו ואמו [יא]והבא על נערה המאורסה [יב]והמסית [יג]והמדיח [יד]והמכשף [טו]ובן סורר ומורה [טז]הבא על האם חייב עליה משום אם ומשום אשת אב [יז]רבי יהודה אומר אינו חייב אלא משום האם בלבד [יח]הבא על אשת אב חייב [יט] משום אשת אב ומשום אשת איש [כ]בין בחיי אביו בין לאחר מיתת אביו בין מן האירוסין בין מן הנישואין [כא]הבא על כלתו חייב עליה משום כלתו ומשום אשת איש בין בחיי בנו בין לאחר מיתת בנו בין מן האירוסין בין מן הנישואין: **גמ'** תניא רבי יהודה אומר אם לא היתה אמו ראויה לאביו אינו חייב אלא משום האם בלבד מאי אינה ראויה לו אילימא חייבי כריתות וחייבי מיתות בית דין מכלל דרבנן סברי אע"ג דאינה ראויה לו הא לית ליה קידושין בגווה אלא חייבי לאוין ור' יהודה סבר לה [כב]כרבי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין מתיב רב אושעיא [כג]איסור מצוה ואיסור קדושה חולצות ולא מתייבמות איסור קמיפלגי בפלוגתא דר' שמעון ורבנן. תימה ור' ישמעאל דאמר לעיל (דף נח.) [כד]ארוסה יצאה לשריפה ולא נשואה מנ"ל דאשת איש בחנק דאי מר' יאשיה מסתמא מדסבר כר' שמעון דשריפה חמורה סבר נמי כוותיה דסייף קיל וכדרבי נמי לא מצי דריש דתקשי לימא שריפה ול"מ לשנויי מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהאי לאו בשריפה דדילמא ה"מ ארוסה אבל נשואה לימא בשריפה ועוד קשה בסוף פירקין (דף סו:) איכא למ"ד דמוקי רבי כרבי ישמעאל וי"ל דאין סברא להחמיר בנשואה בת ישראל טפי מבארוסה ואף על גב דפריך הכא לימא שריפה ה"מ לשנויי הכי אלא דשפיר משני והך שינויא לא מצי לשנויי למאי דמוקי רבי כרבי ישמעאל:

דאי במות יומתו גמירי עד דגמרי מאוב וידעוני ליגמרי מא"א. תימה א"כ ג"ש מאי אהני דבלאו הכי סתם מיתה חנק וי"ל דלאו דווקא מא"א דאיכא למימר דליגמר מרוצח דהוי בסייף:

משום אם ומשום אשת אב. הא לא קתני א"א משום דהכא לאחר מיתה איירי: **הא** לית ליה קידושין בגווה. אפילו ר' יהושע דאמר בפרק המולך (יבמות דף יט. ושם) אין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד מודה דלא תפסי קידושין בחייבי כריתות כדדרשינן מקרא בסוף האומר (קדושין דף סח.) ובפ"ק דב"מ (דף טו:) אמר אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו משמע דליכא מאן דפליג והא דמשמע בכל דוכתא דממזרות תלי בתפיסת קידושין היינו דלא כרבי יהושע: וחייבי לאוין א בא מיי' פ"א מהלכות אישות הלכה ו סמג עשה סט:

לד ב מיי' שם הלכה ד ופרק ט"ו מהלכות סנהדרין הלכה י סמג עשין קד:

לה ג מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה י וס"ב מהלכות עכו"ם הלכה ו סמג לאוין עח:

לו ד מיי' פ"ו מהלכות עכו"ם הלכה ג ופט"ו מהלכות סנהדרין הלכה י סמג לאוין לז:

לז ה מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה י וס"ו מהל' עכו"ם הל' ח:

לח ו מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה י וס"א מהלכות שבת הל' ז סמג עשין ל ולאוין סה:

לט ז מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה י וס"ה מהלכות ממרים הלכה ז סמג לאוין רט עוסה"ע י"ד סימן רמז סעיף ח:

מ ח מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הל' י וס"ז מהלכות איסורי ביאה הלכה ו סמג לאוין קג:

מא ט מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה י וס"ה מהלכות עכו"ם הל' ז סמג לאוין מז:

מב י [מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הל"י] וס"ה מהלכות עכו"ם הלכה ב:

מג כ מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה י וס"י"ז מהל' עכו"ם הל' טו סמג לאוין מו:

מד ל מיי' ט"ו מהלכות סנהדרין הלכה י וס"ז מהלכות ממרים הל' ז סמג לאוין רכ:

מה מ מיי' פ"ב מהל' ז"ש הלכה כ:

מו נ מיי' שם הלכה ז:

מז ס ע מיי' שם הלכה ז והלכה כ:

רבינו חננאל

ארכובותיו כו': **תניא** כל מקום שנאמר מיתה בתורה סתם אי אתה רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי ר' יאשיה רבי אומר נאמר מיתה בידי שמים ונאמר [מיתה] בידי אדם מות יומת הנואף והנואפת וכיוצא בה מה מיתה בידי שמים מיתה שאין בה רושם פי' חבלה אף מיתה האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם כו': **אמר** רבה ד' מיתות גמרא גמירי לה. כלומר הלכה למשה מסיני א"ר זירא לאביי שאר הנסקלין דלא מיפרשא להו סקילה דגמרי מאוב וידעוני במאי גמרי במות יומת גמרי או בדמיהם דמיהם בם גמרי. כלומר כל דכתיב ביה דמיהם בם בסקילה כמו אוב וידעוני ואסקינא מכה אביו ואמו קא קשיא ליה אי אמרינן ליגמר במות יומת [למיתי ולמיגמר] מאוב וידעוני בסקילה. נימא הכי עד דגמרי מאוב וידעוני דבסקילה ליגמרו מאשת איש במות יומת בחנק דכל מיתה סתם אי אתה רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה. א"ל שאר הנסקלין גופייהו קא קשיא ליה דאי במות יומת גמרי מאוב ומשום אשת איש הכי הנסקלין הבא על האם ועל אשת האב ועל הכלה ועל הזכור ועל הבהמה והאשה המביאה בהמה עליה כו'. תניא א"ר יהודה אם לא היתה אמו ראויה לאביו אינו חייב משום אשת אב אלא משום אם בלבד. ואוקימנא להא דר' יהודה בחייבי לאוין

עין משפט נר מצוה

הכי גרסינן בשלמא לר' יונתן כדמפרש רבי טעמא: **ממאי דאיכא חנק בעולם.** במיתת ב"ד דילמא אין מיתות ב"ד אלא שלש קלה שבהן בסייף: **ארבע מיתות.** בשמן הנקוב להן וכיון שלא פירש למי נתן חנק על כרחיך קלה היא מכולן והמיתה לסתומי' שאינו רשאי למשכה להחמיר עליה אלא להקל עליה לפיכך לא הוצרך לפרש: **שאר הנסקלין.** דלאו עבודת כוכבים ונערה המאורסה וחלול שבת ואוב וידעוני ומגדף דהכא כתיבי בהו סקילה[1] וכולהו שאר הנסקלין לא כתיבא בהו סקילה בהדיא וגמרינן להו לקמן בגזירה שוה לאוב וידעוני: **כמאי גמרי.** איזו מיתה מופיעה לגזירה שוה דמיהם בם או מות יומתו: **א"ל רב אחא מדפתי לרבינא.** הא דא"ר זירא לאביי במאי גמרי מאי הוה קשיא ליה לרבי זירא אי הוה גמרי במות יומתו: **אי נימא אשת איש הוא קא קשיא ליה.** אמאי קרי ליה מיתה סתם ובחנק מיגמר מינה ג"ש מאוב וידעוני כי היכי דגמרינן כל הנסקלין דלא כתיב בהו אלא מות יומתו סתמא וגמרינן להו מהתם: **מכה אביו ואמו.** אמרינן לקמן דמיתתו בחנק באלו הן הנחנקין (דף פד:) וקשיא ליה לגמריה לסקילה מאוב וידעוני ומאי קשיא ליה אדגמר מאוב וידעוני לגמריה מאשת איש דהכי שפיר דכיון דאיכא למיגמר קלה ואיכא למגמר חמורה אי אתה רשאי למשכה להחמיר: **לגמרו מא"א.** דלאמרינן לאיך רשאי למושכה להחמיר הלכך בדמיהם בם גמרי: **מתני' אלו הן הנסקלין.** דכתיב בהו סקילה הא כתיב ביה ודלא כתיב ביה סקילה כתיב בהו דמיהם בם וגמירי מאוב וידעוני: **והאשה המביאה את הבהמה.** עליה: **והנותן מזרעו למולך.** קסבר האי תנא מולך לאו עבודת כוכבים הוא מדתנן עבודת כוכבים ותנא מולך אלא חק העבודת כוכבים[2] בעלמא הוא ורחמנא חייב עליה סקילה והכי אמרינן בגמ'[3]: **אוב וידעוני.** במתניתין לקמן (דף סה.) מפרש להו: **והמקלל אביו ואמו.** החמיר מבמכה משום דאיכא תרתי קלון אביו ואמו ומוציא שם שמים לבטלה: **והמסית.** את היחידים: **והמדיח.** עיר הנדחת. לקמן באלו הן הנחנקין (דף פט:) מפרש לה תנא לן דבסקילה: **מכשף.** בגמרא (דף סז.) יליף לה תנא לן דבסקילה: **הבא על האם.** בשוגג חייב עליה שתי חטאות דבכולהו עריות כתיב בהו כרת וכתיב בהו חלוק חטאות ואפילו בגוף אחד כדאמרינן בפרק בתרא דמסכת מכות (דף יד.) לחייבו על אחותו שתים שהיא אחותו מאביו ואחותו מאמו[4] והכא נמי כתיב בהו חלוק לרבנן דמפרש בגמרא [נד.]: **משום אשת אב.** אם נתקדשה לאביו אלא ילדתו בזנות או נתקדשה לו אחרי כן: **אלא משום אם.** וטעמא מפרש בגמרא: **בין לאחר מיתת אביו.** אחיות דאשת אב קאי דמרבה ליה קרא אף לאחר מיתה כדמפרש בגמרא [שם] אבל אם אשת איש לאחר מיתה לא קאמרי: **בין מן האירוסין.** דכיון דקדשה אשתו היא דכתיב (דברים כד) כי יקח איש אשה משעת לקיחה נקראת אשתו והך קיחה קידושין היא דגמרינן קיחה קיחה משדה עפרון [קדושין ג.]: **גמ' תניא ר' יהודה אומר וכו'.** האי תנא פליג אתנא דידן דלא מפליג לדרבי יהודה בין ראויה לשאינה ראויה והאי תנא אית ליה דהיינו טעמא דרבי יהודה דלא היה לו לאביו אישות בה הלכך לא קריא ביה אשת אב: **חייבי כריתות.** שאסורין עליו באיסור כרת דקיימא לן בקדושין בפרק שלישי (דף סז.) דלא תפסי בהו קדושין: **מכלל דרבנן וכו'.** בתמיה: **אלא בחייבי לאוין.** כגון ממזרת ונתינה או אלמנה לכה"ג דקיי"ל (שם דף פח.) דתפסי בהו קדושי מהאחת אהובה והאחת שנואה [דברים כא]. וטעמא דר"ע התם [סז:] מפרש מלא יקח אים את אשת אביו [דברים כג] וסבר דבאלמנה אביו הכתוב מדבר דלאו דלא יגלה כנף אביו [שם] כנף שלאה אביו הוא דאיכא ואקשה רחמנא דלא יקח אין לו לקוחין בה: **איסור מצוה כו'.** יבמה שנפלה לפני יבם והיא אסורה עליו משום מצוה או משום קדושה חולצת ואינה יוצאה בלא כלום. אע"ג דגבי חייבי כריתות קיימא לן בפרק קמא דיבמות (דף ג:) מגזרה שוה דעליה דיוצאה היימנו בלא כלום בלא חליצה התם הוא דאסורה ליה איסור חמור דלא תפסי ביה קדושי אבל איסור מצוה או קדושה דבנות קדושין ניהו מרבינן התם (דף כ.) מיבמתו יבמתו [דברים כה] יש לך אחרת שעולה השערה לחלון ואינה עולה ליבום * ואיזו זו חייבי לאוין: **ולא מתייבמת.** דהא אסירא ליה. וכי תימא מיתי עשה ותדחה לא תעשה גזירה ביאה דאשה שמקיים בה יבמה יבא עליה [דברים כה] אטו ביאה שניה שאין בה מצות עשה: איסור

מסורת הש"ס

[1] ב"מ נא: לעיל מה: לקמן עב:, ב) [עיין מוספות לקמן נד. ד"ה הכא], ג) [מוספתא פ"ז], ד) [נסדר המשנה עליה], ה) [יבמות י: וש"נ], ו) יבמות כ. כח.; ז) [דברים ח בע"ז, שם כב בערה המאורסה, במדבר טו מחילל שבת, ויקרא כ כאוב וידעוני, שם כד מגדף], ח) נס"ל: חק הגרים, ט) [לקמן סד.], י) [עי' רש"ש],

תורה אור השלם

1. אוֹ בְאֵיבָה הִכָּהוּ בְיָדוֹ וַיָּמֹת מוֹת יוּמַת הַמַּכֶּה רֹצֵחַ הוּא גֹאֵל הַדָּם יָמִית אֶת הָרֹצֵחַ בְּפִגְעוֹ בוֹ:

במדבר לה כא

גליון הש"ס

רש"י ד"ה איסור מצוה וכו' ואיזו זו חייבי לאוין. וכ"כ רש"י יבמות דף פד ע"א וכתבתי שם לתמוה על זה. וכעת מצאתי שעמד בזה בשאלת אריה ס"ס לג:

מוסף רש"י

אין לי. אי לא כתיב אלא יומת, אלא מיתה הכתובה בו. סייף (לעיל מה:). מגין שאם אי אתה יכול כו'. כגון שהיה בספינה וכולם ואתה יכול לזריק בו חץ או לטובעו (ב"מ לא:). כגון שהיה מכשף או שהיה לו נהר מפסיק ואתה יכול לירות בו חץ או אבן (לקמן עב:). ת"ל מות יומת. דיגויא"ל הוא (לעיל מה:). דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין. אין קידושין תופסין לאשה האסורה על המקדש בלאו, וכגון פליגי עליה ואמרי בחייבי כריתות הוא דלא תפסי אבל בחייבי לאוין תפסי (סוטה יח:) בהמולך (מד:) בגרייתא המתחיל גרושתו ר"ע אומר אין לו בה קדושין (כתובות כט:) אי: דקתני (יבמות נ:) חלץ ועשה בה מאמר אין לאחר חליצה כלום, כלומר אין המאמר מופס בה דקס ליה השתא בלא יבמה ואמר בגמרא תניא רבי אומר אין הדברים הללו אמורים אלא לדברי ר"ע שהיה עושה חלוצה כעריה (קדושין סח:).

תוספות

[2] בשלמא לר' יונתן. תימה ור' שמעון ורבנן. תימה ור' ישמעאל דאמר לעיל (דף נח.) ארוסה יצאה לשריפה ולא נשואה מנ"ל דאשת איש בחנק דאי מר' יאשיה מסתמא מדסבר כר' שמעון דשריפה חמורה סבר נמי כוותיה דסייף קיל וכדרבי נמי לא מצי דריש דתקשי לימא שריפה ול"מ לשנויי מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהאי לאו בשריפה דדילמא ה"מ ארוסה אבל נשואה לימא בשריפה ועוד קשה בסוף פירקין (דף סו:) איכא למ"ד דמוקי רבי כרבי ישמעאל וי"ל דאין סברא להחמיר בנשואה בת ישראל טפי מבארוסה ואף על גב דפריך הכא לימא שריפה ה"מ לשנויי הכי אלא דשפיר משני והך שינויא לא מצי לשנויי למאי דמוקי רבי כרבי ישמעאל:

[3] דאי במות יומתו גמירי עד דגמרי מאוב וידעוני ליגמרי מא"א. תימה א"כ ג"ש מאי אהני דבלאו הכי סתם מיתה חנק וי"ל דלאו דווקא מא"א דאיכא למימר דליגמר מרוצח דהוי בסייף:

[4] אם ומשום אשת אב. הא לא קתני א"א משום דהכא לאחר מיתה איירי: הא לית ליה קידושין בגווה. אפילו ר' יהושע דאמר בפרק המולך (יבמות דף יט. ושם) אין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד מודה דלא תפסי קידושין בחייבי כריתות כדדרשינן מקרא בסוף האומר (קדושין דף סח.) ובפ"ק דב"מ (דף טו:) אמר אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו משמע דליכא מאן דפליג והא דמשמע בכל דוכתא דממזרות תלי בתפיסת קידושין היינו דלא כרבי יהושע: וחייבי לאוין

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלו הן הנסקלין הבא על האם ועל אשת האב ועל הכלה ועל הזכור ועל הבהמה והאשה המביאה בהמה עליה כו'. תניא א"ר יהודה אם לא היתה אמו ראויה לאביו אינו חייב משום אשת אב אלא משום אם בלבד. ואוקימנא להא דר' יהודה בחייבי לאוין